

Inhoud

- > Beoogde planning
- > Aanleiding en achtergrond
- > Wettelijke kader pensioenovereenkomsten
- > Financieel toetsingskader tijdens de transitieperiode
- > Waarborgen voor een evenwichtige transitie
- > Juridische analyse
- > Consultatie, toetsen en adviezen

Ministerie van Sociale Zaken en
Werkgelegenheid

Beoogde planning

Beoogde planning

- › Wetsvoorstel op 8 december jl. voor advies naar Raad van State
- › Inmiddels advies gekregen en verwerkt
- › Beoogde indiening bij Tweede Kamer: aanstaande woensdag
- › Internetconsultatie over lagere regelgeving WTP start 1 april
- › Beoogde inwerkingtreding: 1 januari 2023.
- › Transitietermijn: 2023 tot en met 2026.

Ministerie van Sociale Zaken en
Werkgelegenheid

Aanleiding en beoogde doelen

waarom hervorming tweede pijler gewenst is

Aanleiding

- > Verandering demografie, economie en arbeidsmarkt
- > Complexe en moeilijk te begrijpen doorsneesystematiek
- > Beloofde zekerheden niet worden nagekomen
- > Ontwikkelingen op de financiële markten kunnen niet optimaal worden verwerkt
- > Indexatie en kortingen sluiten niet goed aan op de stand van de economie

Beoogde doelen

- > Eerder perspectief op een koopkrachtig pensioen
  - Onder andere door lagere buffers en doorbeleggen in de uitkeringsfase kan eerder perspectief ontstaan op een koopkrachtig pensioen
  - Pensioenverhogingen en verlagingen sluiten meer aan op economische ontwikkelingen.
- > Transparanter en persoonlijker pensioenstelsel
  - Premie als uitgangspunt, samen met rendement vormt dit de pensioenopbouw; zorgt voor een transparanter en meer persoonlijk pensioenstelsel.
- > Beter aansluiting bij de ontwikkelingen in de samenleving en op de arbeidsmarkt
  - Door onder meer afschaffing van de doorsneesystematiek sluit het stelsel beter aan op dynamische arbeidsmarkt.
- > Sterke elementen blijven behouden
  - Wettelijk kader rondom rolverdeling (overheid, sociale partners, pensioenuitvoerder, toezichthouder) blijft ongewijzigd.
  - Huidig fiscaal gefaciliteerd premieniveau blijft gehandhaafd.
  - Collectief karakter van pensioenen blijft intact.

Ministerie van Sociale Zaken en
Werkgelegenheid

Wettelijk kader pensioenovereenkomsten in het nieuwe stelsel

De solidaire premieregeling en de flexibele premieregeling

Hoofdpunten kader pensioenovereenkomsten

- > Na de stelselherziening alleen nog pensioenopbouw mogelijk in premieregelingen. Opbouw in termen van pensioenvermogen, geen rekenrente en geen dekkingsgraden meer.
- > In lijn hiermee wordt het fiscaal kader aangepast en geüniformeerd. Alle contracten worden begrensd op een leeftijdsonafhankelijke premie van 30%.
- > Voor alle contracten geldt dat de economische waarde van het opgebouwde pensioen volgt uit de ingelegde premie en het rendement. De zogenoemde doorsneesystematiek wordt afgeschaft.
- > Voor alle contracten geldt dat de risicohouding moet aansluiten bij de risico's die deelnemers willen en kunnen lopen (op basis van o.a. risicopreferentie-onderzoek).
- > In beginsel betekent dit dat er "life-cycle" wordt belegd. Op jongere leeftijd kan er meer risico worden genomen dan op oudere leeftijd.
- > Lagere buffers: nu vereist vermogen van circa 125%; straks verplichte solidariteitsreserve met minimale omvang van 0 en maximale omvang 15%.

Hoofdpunten kader solidaire premieovereenkomst

- > Drie contracttypen:
  - De solidaire premieovereenkomst (voorheen: “het nieuwe contract”)
  - De flexibele premieovereenkomst (voorheen: “de verbeterde premieregeling”)
  - De premie-uitkeringsovereenkomst
- > Eén collectief beleggingsbeleid voor hele fonds met leeftijdsspecifieke toedeling van rendementen op basis van risicohoudingen van leeftijdsgroepen.
- > Renteschokken worden gericht toebedeeld. Ouderen worden meer beschermd tegen renteschokken en jongeren in mindere mate.
- > Overrendement wordt naar draagkracht en in lijn met risicohouding over de deelnemers verdeeld. Naarmate mensen ouder zijn, wegen mee- en tegenvallers minder zwaar mee. Uitgangspunt is dat bij de toedeling van rendementen en risico's geen ex-ante herverdeling optreedt.
- > Verdere stabilisatie van de pensioenuitkeringen worden bereikt door:
  - Het spreiden van mee- en tegenvallers in de tijd (maximaal 10 jaar spreiding).
  - In slechte jaren kunnen tegenvallers verder worden gedempt met de solidariteitsreserve.

Solidaire premieregeling vs flexibele premieregeling

- > Premieregeling
- > Opbouw in vermogen
- > Projectie verwacht pensioen

-
- > Collectief beleggingsbeleid
  - > Behoud mogelijkheid binnen het collectief "leenrestrictie" op te heffen.
  - > Eén collectief (geïntegreerde opbouw- en uitkeringsfase)
  - > Deling renterisico jong/oud wordt in beginsel opgeheven
  - > Verplichte solidariteitsreserve
  - > IGR via solidariteitsreserve intrinsiek onderdeel contract
  - > Variabele uitkering, geen shoprecht

- > Premieregeling
  - > Opbouw in vermogen
  - > Projectie verwacht pensioen
-
- > Individueel pensioenvermogen met life cycle
  - > Opheffen leenrestrictie praktisch onmogelijk
  - > Gescheiden opbouw- en uitkeringsfase
  - > Geen deling renterisico jong/oud
  - > Optionele risicodelingsreserve
  - > IGR optioneel mogelijk
  - > Keuze vast of variabel, beperkt shoprecht

Ministerie van Sociale Zaken en
Werkgelegenheid

Financieel toetsingskader tijdens de transitieperiode

Hoofdpunten wetsvoorstel transitie-ftk

- > Tijdens de transitieperiode (2023-2027) kunnen fondsen die intentie hebben om over te stappen naar nieuwe stelsel al met de blik van het nieuwe stelsel naar de huidige situatie kijken. Niet korten als dat voor het evenwichtig invaren naar het nieuwe stelsel niet noodzakelijk is. En vice versa.
- > Voor fondsen deze fondsen geldt een fondsspecifieke invaardeckingsgraad op basis van de gemaakte afspraken over de pensioenregeling en de transitie. Een fonds moet jaarlijks bezien of het op basis van een realistische raming mogelijk is te herstellen tot de invaardeckingsgraad uiterlijk 2027. Als dat niet mogelijk is, moet het korten.
- > Als bodem geldt de hele periode een minimale dekkinggraad van 90%. Ter voorkoming dat bij onverwachte economische tegenslag fondsen te ver wegzakken en transitiedoelstellingen uit zicht raken.
- > Binnen het transitie-ftk mag vanaf 105% volledig worden geïndexeerd (zogenoemde "TB-eis" (toekomst bestendig indexeren) wordt losgelaten.

Uitvoering motie Van Dijk: versoepeling indexatieregels

- De Tweede Kamer heeft november jl. motie aangenomen n.a.v. de vermelding dat de WTP niet in 2022 in werking zal treden
- Strekking van de motie is om regels voor indexatie – vooruitlopend op de WTP – al in 2022 te versoepelen. Dit kan d.m.v. aanpassing in lagere regelgeving (AmvB)
- Conceptbesluit zal woensdag tegelijk met wetsvoorstel naar Kamer gaan
- Hierna wordt het nog voor advies aangeboden aan de RvS (15 april)

Ministerie van Sociale Zaken en
Werkgelegenheid

Waarborgen voor een evenwichtige transitie

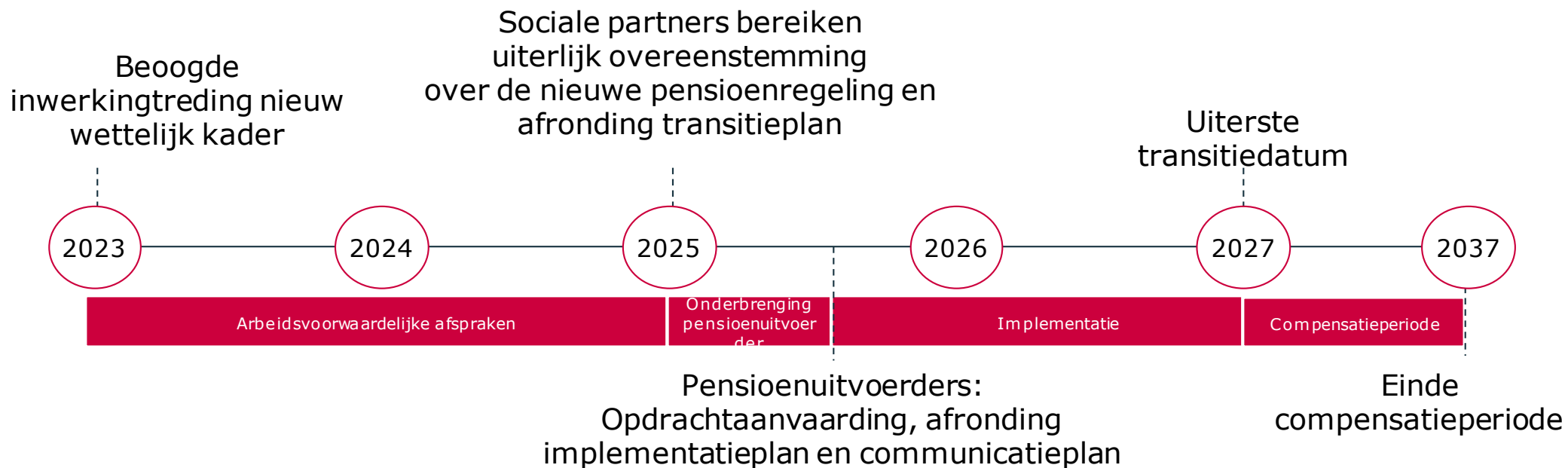

Hoofdlijnen van wettelijk transitiekader

- Transitieperiode 2023-2026 (overstap uiterlijk per 1/1/'27)
- Transitieperiode bestaat uit 3 fases
  1. Wijzigen pensioenovereenkomsten (arbeidsvoorwaardelijke fase)
  2. Onderbrenging bij pensioenuitvoerder
  3. Implementatie
- Sociale partners/werkgever zijn primair verantwoordelijk voor een evenwichtige transitie. Evenwicht wordt beoordeeld over de gehele transitie.
- De wetgeving kent een standaard-invaarpad voor pensioenfondsen (“invaren, tenzij onevenredig nadelig”)
- Wetgeving neemt belemmeringen voor (collectief) invaren weg:
  - geen individueel bezwaarrecht, maar collectieve proceswaarborgen
  - wettelijk voorgeschreven rekenmethoden voor waardering pensioenaanspraken.

Schematisch overzicht transitie

Wettelijke waarborgen voor een evenwichtige transitie

- > Er zijn twee rekenmethodieken die gebruikt mogen worden bij het omzetten van aanspraken naar vermogen: value-based ALM (een stochastische methodiek) en de standaardmethode (een deterministische methodiek). Pensioenfondsen mogen hier zelf een keuze in maken.
- > Van de transitie moeten in ieder geval de herverdelingseffecten (netto-profijteffecten) inzichtelijk gemaakt worden en verantwoord worden met het oog op de evenwichtigheid van de gehele transitie.
- > Het staat partijen vrij om, naast netto profijt effecten, additionele analyses zoals vervangingsratio's of het te verwachten pensioen inzichtelijk te maken. Deze analyses kunnen helpen om een passende afweging te maken van alle voor de partijen relevante factoren bij de verantwoording van de evenwichtigheid van de gehele transitie.
- > Uitvoerders worden verplicht om alle deelnemers persoonlijk te informeren over de pensioenverwachtingen *voor* en *na* de transitie.

Invaren van uitkeringsregelingen (1)

- > Uitgangspunt in het wetsvoorstel ("standaardpad") is dat bestaande pensioenen worden omgezet naar de nieuwe regeling (invaren tenzij):
  - Eerder profiteren van het nieuwe stelsel (perspectief op koopkrachtig pensioen).
  - In standhouden intergenerationele risicodeling en solidariteit.
  - Overzichtelijker en begrijpelijker stelsel i.p.v. meerdere regimes die van toepassing blijven.
  - Efficiëntere uitvoering: (veel) minder duur dan twee regimes voor pensioenuitvoerders, minder foutgevoelig dan twee regimes.
- > Sociale partners doen een verzoek aan het pensioenfonds tot invaren.
- > Sociale partners kunnen alleen verzoeken om niet in te varen als dat voor (een groep) belanghebbenden onevenwichtig uitpakt.
- > Pensioenfonds toetst of bij het besluit van sociale partners voldoende rekening wordt gehouden met de belangen van de betrokkenen bij het pensioenfonds (artikel 105 PW). Als het invaren voor een groep betrokkenen onevenwichtig nadelig dreigt uit te pakken moet het pensioenfondsbestuur het invaarverzoek afwijzen.

Invaren van uitkeringsregelingen (2)

- > Individueel bezwaarrecht bij invaren leidt tot dilemma's:
  - Complexiteit in de uitvoering.
  - Individuele deelnemers kunnen (verkeerde) keuzes maken waarvan hij de gevolgen niet overziet.
  - Bezwaar individu kan collectief (deelnemers die wel overstappen) binnen pensioenfonds benadelen.
- > Daarom is in het wetsvoorstel opgenomen dat gedurende deze transitie het individueel bezwaarrecht komt te vervallen. In plaats daarvan worden de collectieve bevoegdheden versterkt:
  - Wettelijk “hoorrecht” voor organisaties van gepensioneerden en slapers
  - Versterkte positie van medezeggenschapsorganen (intern)
  - Rol DNB (extern)
- > Maar ook aanvullende waarborgen voor rechtspositie van de individuele deelnemer:
  - Wettelijke verplichting voor pensioenuitvoerders voor een interne geschillenprocedure en een verplichting voor een externe (buitengerechtelijke) geschillenprocedure.

Ministerie van Sociale Zaken en
Werkgelegenheid

Juridische analyse

Juridische houdbaarheid en rechtsbescherming

- › Uitgangspunt: Het nieuwe pensioenstelsel moet juridisch houdbaar zijn.

- › Het draait hoofdzakelijk om 3 uitgangspunten:
  1. *Handelen in overeenstemming met het eigendomsrecht*
    - Van een gerechtvaardigde ontneming of regulering van eigendom is sprake als voldaan is aan drie criteria:
      - De inbreuk moet bij wet zijn voorzien, en kenbaar en voorzienbaar zijn.
      - Er moet een legitiem doel worden nagestreefd in het kader van het publieke belang.
      - De inbreuk moet proportioneel en gerechtvaardigd zijn.
    - Lidstaten hebben een ruime beoordelingsvrijheid bij de vraag of een maatregel het algemeen belang dient. Potentiële risico's op een ongerechtvaardigde inmenging op het eigendomsrecht zijn naar verwachting zeer beperkt.

Juridische houdbaarheid en rechtsbescherming

2. *Behoud van de verplichtstelling*

- Solidaire premieregeling: de bijzondere taak van sociale aard in het voorzien van aanvullend pensioen voor allen in de bedrijfstak en de onderbouwde aanname dat dit alleen bij een verplichtstelling is te realiseren, is voldoende om de verplichtstelling mede te blijven rechtvaardigen.
- Flexibele premieregeling: rechtvaardiging voor de verplichtingstelling is in dit contract te vinden in de bedrijfstakbrede acceptatieplicht en de aanname dat zonder verplichtstelling de 'goede' risico's zullen uittreden en de 'slechte' risico's overblijven waardoor de kosten van de pensioenregeling niet meer voor iedereen economisch aanvaardbaar zullen zijn.

3. *Gelijke behandeling*

- Verschuiving van een voor iedere werknemer gelijke pensioenaanspraak, naar een voor iedere werknemer gelijke pensioenpremie. Onderscheid naar leeftijd onder meer bij verdeelregels en toekennen compensatie.
- Eventueel onderscheid is naar de mening van de regering goed te rechtvaardigen binnen de Europeesrechtelijk kaders, maar vergt een goed gemotiveerde (cijfermatige) onderbouwing.
- Het kabinet heeft over de gelijke behandelingsaspecten in het wetsvoorstel advies ingewonnen bij het College voor de Rechten van de Mens.

Conclusies integrale juridische analyse

- › Juridische risico's zijn nooit volledig uit te sluiten, ongeacht de vormgeving van het stelsel en de invulling van de pensioencontracten die daarin mogelijk worden gemaakt.
- › Het streven is om de risico's tot een minimum te beperken.
- › Aan de hand van de analyses die gedaan zijn, wordt geconcludeerd dat het nieuwe pensioenstelsel juridisch houdbaar is.

Ministerie van Sociale Zaken en
Werkgelegenheid

Consultatie, toetsen en adviezen

Consultatie, toetsen en adviezen

- › Consultatie: ruim 800 reacties (waarvan een kleine 500 openbaar)
  - Samen ruim 1400 pagina's aan serieus commentaar
- › Toetsen en adviezen
  - Adviescollege Toetsing Regeldruk (aanvullende zienswijze)
  - De Nederlandsche Bank (toezichttoets)
  - Autoriteit Financiële Markten (toezichttoets)
  - Autoriteit Persoonsgegevens (toets ten aanzien van zzp-experimenten)
  - College voor de Rechten van de Mens (advies)
  - Raad voor de Rechtspraak (advies)
  - Belastingdienst (uitvoeringstoets)

Implementatietraject en monitoring

- > SZW werkt samen met sociale partners en de pensioensector aan een gezamenlijk implementatietraject. Daarin wordt informatie verschaft aan deelnemers en aan professionals.
- > Daarnaast zal ook gezamenlijk een publiekscampagne worden opgezet. In dit kader wordt onder meer gezien hoe de basiskennis over pensioenen kan worden verhoogd, als fundament voor verdere communicatie, en wordt een centrale plek ingericht voor specifieke informatie rondom de wetswijziging.
- > Gedurende de transitiefase zal de voortgang van de transitie worden gemonitord en zullen beide Kamers der Staten-Generaal periodiek over de voortgang worden geïnformeerd.